

Handläggare
Frida Petersson
Telefon: 08-50824550

Till
Skärholmens stadsdelsnämnd
2026-04-23

Riktlinjer för förmedling av särskilda boenden inom SoL och LSS inklusive socialpsykiatriska stödboenden

Svar på remiss från kommunstyrelsen KS 2026/146

Förvaltningens förslag till beslut

1. Stadsdelsnämnden beslutar att godkänna förvaltningens skrivelse som svar på remiss om riktlinjer för förmedling av särskilda boenden inom SoL och LSS inklusive socialpsykiatriska stödboenden.
2. Beslutet justeras omedelbart.

Sammanfattning

Skärholmens stadsdelsnämnd har mottagit en remiss från kommunstyrelsen om riktlinjer för förmedling av särskilda boenden inom SoL och LSS inklusive socialpsykiatriska stödboenden.

Förvaltningen är positiv till gemensamma riktlinjer för förmedlingsprocessen då de skapar tydlighet, enhetlighet och bättre möjligheter till uppföljning. Förvaltningen efterfrågar vissa förtydliganden i riktlinjerna, bland annat kring hur många erbjudanden som kan avböjas, hur byten av utförare ska hanteras samt gränsdragningar mellan förtur i kön kontra behov av att köpa plats med individuellt avtal. Förvaltningen lyfter även behov av vissa förtydliganden kring hantering av ej verkställda beslut och risk för vite samt kö- och placeringsprocesser, inklusive möjligheten att välja boende i hela staden. Förvaltningen lyfter också utmaningar såsom handläggarens roll i att balansera neutral information med stöd i val samt risker för otydlig ansvarsfördelning mellan stadsdelar. Slutligen betonas vikten av kompletterande tillämpningsanvisningar och löpande uppföljning av riktlinjerna.

Bakgrund

Kommunstyrelsen har remitterat riktlinjer för förmedling av särskilda boenden inom SoL och LSS inklusive socialpsykiatriska stödboenden till stadsledningskontoret och samtliga stadsdelsnämnder.

Ärendet

Kommunfullmäktige beslutade i samband med budget 2025 att ge socialnämnden i uppdrag att ta fram riktlinjer för förmedling av platser i bostad med särskild service enligt SoL och LSS.

Bedömnings- och förmedlingsgruppen inom socialförvaltningen administrerar förmedlingen av boenden som drivs i egen regi, på entreprenad eller som upphandlats enligt lagen om valfrihetssystem (LOV). Det har tidigare inte funnits några samlade riktlinjer för förmedlingen av särskilda boenden, vilket har inneburit att processerna i viss utsträckning har hanterats olika inom olika delar av organisationen. Det finns därför behov av att reglera förmedlingsprocessen i ett gemensamt riktlinjedokument.

De framtagna riktlinjerna reglerar processer för central förmedling av särskilda boenden inom SoL och LSS samt socialpsykiatriska stödboenden. De är ett stöd för myndighetsutövande medarbetare inom verksamhetsområdena funktionsnedsättning och socialpsykiatri, privata och kommunala utförare av boendeinsatser enligt SoL och LSS inom stadens valfrihetssystem samt ansvariga medarbetare inom socialförvaltningen.

Syftet med riktlinjerna är att säkerställa rättssäkerhet och likabehandling i staden när det gäller förmedling av boendeplatser samt att klargöra ansvarsfördelning mellan socialförvaltningen och stadsdelsförvaltningarna. Dokumentet ska skapa enhetliga rutiner, stärka rättssäkerheten, höja kvaliteten och underlätta uppföljning samt introduktion av nya medarbetare.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelning stöd och service.

Synpunkter från rådet för funktionshinderfrågor

Regionala funktionshindersrådet i Skärholmen och Hägersten-Älvsjö har tagit del av remissen och yttrar sig att ett erbjudande om matchat boende ska besvaras inom 10 dagar om inte särskilda skäl finns. Rådet stödjer därmed 10 dagar med tillägget ”om inte särskilda skäl finns.”

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen är positiv till gemensamma riktlinjer för förmedlingsprocessen. Ett samlat dokument skapar enhetliga rutiner och förtydligar ansvarsfördelningen mellan stadsdelsförvaltningarna och den centrala förmedlingen hos socialförvaltningen. Riktlinjerna underlättar för medarbetare att utföra sina uppgifter, möjliggör en konsekvent tillämpning av gemensamma processer och gör det möjligt att följa upp och utvärdera verksamheten på ett systematiskt sätt.

I riktlinjernas kapitel 6. *Valfrihetssystemet* framgår att den enskilde har möjlighet att själv välja utförare eller det stadsdelsområde som denne vill bo i. Förvaltningen ser att det med fördel kan framgå mer information i riktlinjerna om själva valet som exempelvis hur många bostäder en enskild kan tacka nej till utan att det påverkar det gynnande beslutet. Förvaltningen föreslår även ett tillägg om att erbjudande av bostad sker var tredje månad för att minska risken för att IVO (Inspektionen för vård och omsorg) ansöker om särskild avgift (vite) hos förvaltningsrätten avseende ej verkställda beslut.

I kapitel 6.1 *Handläggarens ansvar för att främja delaktighet och inflytande* framgår att om den enskilde uttrycker missnöje med insatsen eller utföraren ska den enskilde få möjlighet att byta utförare. Förvaltningen ser ett behov av att förtydliga hur detta byte ska genomföras och på vilka premisser, då det annars finns en risk för skillnader i bedömningar mellan stadsdelsförvaltningarna. Det är inte heller lämpligt att ansvaret vilar på en enskild handläggare.

Av riktlinjerna framgår även att handläggaren ska ge information om möjliga utförare på ett neutralt och sakligt sätt, utan att favorisera någon. Samtidigt ska den enskilde få stöd att göra ett aktivt val utifrån sina behov, önskemål och livssituation. Informationen ska vara tydlig, jämförbar och tillräcklig för att möjliggöra ett välgrundat beslut. Förvaltningen ser en utmaning för handläggaren att vara neutral inom de kategorier där valen är högst begränsade, exempelvis när det avser boenden för personer med särskilda diagnoser.

I kapitel 10. *Ej verkställda beslut* framgår att kommunen enligt lag måste rapportera beslut om insatser som inte verkställts inom tre månader till IVO. I Stockholms stad ansvarar stadsdelsnämnderna för kvartalsvis rapportering, medan socialnämnden sammanställer en övergripande statistikrapport till kommunfullmäktige. Av riktlinjerna framgår även att om en stadsdelsförvaltning riskerar vite med anledning av ett ej verkställt beslut inom socialpsykiatriska boenden enligt SoL, ska ansvarig chef utan dröjsmål kontakta socialförvaltningens bedömning- och förmedlingsgrupp då detta föranleder skäl till förtur i kön. Om det finns risk för vite i ärenden som rör särskilt boende enligt LSS ska handläggaren justera intresseanmälan för boende för att förmedlarna ska kunna ge ärendet företräde. Förvaltningen ser ett behov av att förtydliga riktlinjerna med exempel på situationer när det kan finnas en större risk för vite då förvaltningen ser att denna risk finns redan när beslutet inte har verkställts efter tre månader. Riktlinjerna behöver också förtydliga gränsdragning mellan förtur i kön kontra behov av att köpa plats med individuellt avtal.

I kapitel 11.1 *Placering i kö* framgår att när den enskilde fått ett beslut om särskilt boende enligt LSS lägger handläggaren in den enskildes önskemål om boende i specifik stadsdel. Förvaltningen ser en utmaning i att den enskilde får möjlighet att önska stadsdel då

detta kan leda till att den enskilde står länge i kö utan att bli erbjuden en bostad. Förvaltningen ser därför att den enskilde ska erbjudas boenden i hela staden.

I kapitel 11.3 *Erbjudande (vid ja/nej)* framgår att den enskilde har 10 dagar på sig att tacka ja eller nej till ett erbjudande om boende. Vid ja får personen platsen och utförare samt handläggare informeras, varefter processen med inflyttning startar och personen tas bort från intresselistan. Vid nej informeras berörda parter, skälen dokumenteras och personen står kvar på intresselistan för framtida erbjudanden. Förvaltningen ser att avsnittet med fördel skulle kunna kompletteras med information om att de särskilda boendena inte har rätt att neka en brukare möjlighet att flytta in. Det förekommer idag exempelvis att boenden som anser att den enskilde har för stora behov uttrycker att de inte tror att individen kommer att trivas med följden av att den enskilde tackar nej.

I kapitel 12.1 *Att registrera den enskilde för intresseanmälan* framgår att handläggaren registrerar val av boende i intresseanmälan, i verksamhetssystemet, när den enskilde har gjort sitt val. Den enskilde kan välja max två stadsdelsförvaltningar eller max två boenden. Förvaltningen ser gärna att det går att välja ”hela staden” som ett alternativ om brukaren kan tänka sig det.

I kapitel 12.2 *Placering i kö utan ansökan* framgår att en person i vissa fall kan placeras i kö till särskilt boende utan formell ansökan, som en förebyggande åtgärd för att möta framtida behov. Köplaceringen innebär inte att en insats är beviljad och personen kan tacka nej till erbjuden plats. Den enskilde ska alltid informeras om köplaceringen för att säkerställa öppenhet och delaktighet. Förvaltningen ställer sig positiv till detta.

Förvaltningen ser att ett kompletterande avsnitt om ansvarsfördelningen mellan stadsdelar, exempelvis när en skärholmsbo bor på ett boende i en annan stadsdel, med fördel kan lyftas in i riktlinjerna. Detta för att minska risken för en otydlig ansvarsfördelning.

De tillämpningsanvisningar som ska tas fram som ett komplement ser förvaltningen kommer att få betydelse för hur riktlinjerna fungerar i praktiken. Det är även viktigt att dessa följs upp och utvärderas över tid.

Jämställdhetsanalys

Då syftet med riktlinjerna bland annat är att säkerställa rättssäkerhet och likabehandling i staden vid förmedling av boendeplatser bedöms de som positiva ur ett jämställdhetsperspektiv.

Barnkonsekvensanalys

Målgruppen för riktlinjerna är personer mellan 20–64 år som har en psykisk funktionsnedsättning och/eller psykiska funktionshinder

som föranleder behov av placering på bostad med särskilt stöd enligt SoL eller inom socialpsykiatriska stödboenden. Förvaltningen bedömer att en barnkonsekvensanalys inte är aktuellt i detta ärende.

Magnus BorgstenMagnus
Borgsten
Stadsdelsdirektör
Skärholmens
stadsdelsförvaltning

Andreas ThorstenssonAndreas
Thorstensson
Avdelningschef
Skärholmens
stadsdelsförvaltning

Bilagor

1. Remiss av Riktlinjer för förmedling av särskilda boenden inom SoL och LSS inklusive socialpsykiatriska stödboenden.
2. Riktlinjer för förmedling av särskilda boenden inom SoL och LSS inklusive socialpsykiatriska stödboenden.
3. Tjänsteutlåtande - Riktlinjer för förmedling av särskilda boenden inom SoL och LSS inklusive socialpsykiatriska stödboenden.

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Magnus Borgsten, Stadsdelsdirektör	2026-04-02
Andreas Thorstensson, Ansvarig	2026-04-02